

ERGENLİK PSİKOLOJİSİ ÖĞRETİMİ VE ÖĞRENCİLER

Dr. Bekir ONUR

GİRİŞ

Eğitim Fakültesinde 1976 yılından beri okuttuğumuz Ergenlik Psikolojisi dersine her yarıyılıda başlarken öğrencilere bir soru yöneltmekteyiz: "Ergenlik Psikolojisi dersinde öğrenmeyi en çok istediğiniz konu ya da konuları belirtiniz, dersin nasıl yapılması gerektiğine ilişkin önerilerinizi açıklayınız." Öğrenciler bu soruyu dağıttığımız kağıtların bir köşesine yaşlarını ve cinsiyetlerini belirten bir işaret koyarak cevaplarlar. Aşağıda bu cevapların bir bölümünü kulacaksınız. Aynı şeyleri tekrarlayan kağıtları dışta bırakarak hiçbir sıralama yapmadan tümünü olduğu gibi koyuyoruz; öğrencilerin dil ve anlatım özellikleri korunmuş, sadece daha sonra yapacağımız çözümlmeyi kolaylaştırmak amacıyla her cevaptaki belirleyici kavramların altı çizilmiştir.

Araştırmanın amacı hem öğrencilerin Ergenlik Psikolojisi dersinin içeriğine ve yöntemine katkıda bulunabilecek önerilerini öğrenmek, hem de ergenlik dönemini nasıl algıladıklarını saptamaktır. Çünkü ergenlik psikolojisi dersinin içeriği sadece bir öğretim konusu olarak kalmamakta, bu dönemi yaşamakta olan öğrencilerin yaşamının güncel bir yönünü oluşturmaktadır; şu halde ders ile dersi alan kişi arasında doğrudan bir psikolojik ilişki söz konusudur. Araştırma bu ilişkiyi ortaya çıkarmaya yöneliktir.

**

ÖĞRENCİ YAZILARI

21 E. Bu sömestride okuduğumuz Ergenlik Psikolojisini, çocukluk psikolojinin bir devamı ve onun bütünleyicisi olarak görmekteyim. Bu derste öğreneceğimiz bilgilerin daha çok toplumsal hayatta, ergenlerin içerisinde bulunduğu psikolojik **bunalımlara** ve **sorunlara** cevap verecek nitelikte olmasını istiyorum. İçerisinde bulunduğumuz ergenlik çağı ve bu çağla ilgili somut örnekler birleşirse bizim için daha çok faydalı olacağı kanaatindeyim.

21 K. Bence bu ders, ergenliğin tüm sorunlarını ele almalıdır. Ergenlik Psikolojisi hakkında gerekli tüm bilgiler verilmeli ve öğrenciler bu konular hakkında aydınlatılmalıdır. Ders ise, karşılıklı etkileşim halinde işlenebilir. Derste tartışmalar yapılabilir. Herkes fikrini ders içinde, tartışma ortamına getirebilir. Sanırım dersin böyle işlenmesi öğrenci açısından daha yararlı olur.

20 K. Bu dersten beklediklerim. 1. Günümüz gençliğinin **problemleri**, nedenleri ve çözümleri açısından tartışılması. 2. Yetişkinin ergene karşı nasıl bir tavır takınması gerektiği ve çatışmaya düşmemek için çocuğa küçüklüğünden başlayarak ne biçim bir eğitim vermesi gerektiği anlatılmalı. / Ayrıca ben bu dersin fakülte 3. sınıf dersi olarak verilmesine de karşıyım. İlk fakülteye başlar başlamaz verilmesi (özellikle ergenlik çağının ortalarında olan kişilere) bu dönem gençlerinin durumları daha iyi anlaması ve kendilerini kontrol açısından yararlı olacağını sanıyorum. Çünkü şu anda bizler ya ergenliği bitirmek üzere olan kişiler yada bitirmiş kişileriz. Ancak bize yararı çocuklarımız açısından olur kendimiz açısından değil.

20 E. Bir kavram olarak Ergenlik Psikolojisi gerek bu psikolojik özelliklere haiz devreyi bizzat geçirmiş olmamız, gerekse öğretim neticesi kazanılan birtakım bilgilerimiz vasıtasıyla zihinlerimizde tam olmasada yer almıştır. Ancak bu derste, şu veya bu konuyu görmek istiyorum şeklinde bir beklentiye cevap verecek şekilde bir gelişim söz konusu değil benim için.

23 E. Bu derse başlarken sizin böyle bir soru sormanızı ilgiyle karşıladım. Çünkü öğrencinin fikri, düşünceleri ve beklentilerini öğrenmek oldukça olumlu bir yaklaşım. Ergenlik Psikolojisi dersinden beklediklerime gelince şöyle sıralayabiliriz. Ergen nedir. Kime ergen denir ve ergen psikolojisinin genel psikolojiden farklı olan tarafı nedir?

22 K. Ben Ergenlik Psikolojisi derken ergenlik döneminin özelliklerini, Bu yaş grubundaki kişilerin çevre ile etkileşimi, Bu kişilerin çevrelerinden bekledikleri, Psikologların bu konuya nasıl değindikleri, ne kadar önem verdiklerini, ne gibi çalışmalar yapıldığını, Bu konu ile ilgili problemleri anlıyorum ve öğrenmek istiyorum.

20 E. Eğitim Fakültesinin eğitimci olarak topluma kazandırmak istediği bizler, Ergenlik Psikolojisi dersimizde toplumumuzun yapısı göz önüne alınarak ileride karşılaşabileceğimiz her türlü durumlarda rahatlıkla çözüm bulabileceğimiz şekilde dersin kavratılması gerekliliğine inanıyorum.

22 E. Gençlik psikolojisinin toplumun geleceğini ne yönde etkilediğini, gençlik psikolojisinin sağlıklı gelişimi için nelerin yapılması gerektiği, koparılamayan korkuların gençlik psikolojisindeki etkileri sorularını cevaplarsanız memnun olurum.

20 K. Bizler yaşamımızın en önemli çağını atlattırken bize gereken bilgi ve eğitim yeterlice verilmedi. Biz isterizki bizden sonra gelecek yaşam kuşaklarının bu hayatın önemli noktasını başarılı bilgili bir şekilde atlatıp yetişkin yaşamına atılsınlar. Bunu da sağlıklı bir şekilde atlatabilmeleri için bize ve diğer eğitim kurumlarına büyük görevler düşüyor. Onlara yeteri yardımı yapabilecek derecede eğitim görmek hepimizin dileği.

22 E. Ben Ergenlik Psikolojisi dersinden beklentilerim arasında bu dönemin sorunlarının tüm dünya gençliği genelinin yanında ülkemiz gençliği olarak ele alınması yer almaktadır. Yani bu dönemi özellikleri, sorunları ve yaklaşım türleri açısından incelerken toplumumuza özgü bir takım şeylerin ele alınması gerekmektedir.

21 E. Hepimiz bu dönemi atlattığımız veya halen içinde bulunuyor olabiliriz. Hepimizin önemli birçok problemlerinin bulunduğu bu yaşam diliminde (Hiçkimse problemsiz atlattım diyemez) kalkınmakta olan ülkemizde rehbersiz, kılavuzsuz ilerlememiz doğaldır. Çünkü bu konuya gereken önem verilmemiştir. Benim bu konudaki, önemli bulduğum, açıklanmasında zaruri ihtiyaç gördüğüm birçok konu olmakla beraber şu anda aklıma gelenler: İki cinsinde biyolojik ve fizyolojik gelişimlerinin anatomilerinin iyi gösterilmesi. Bu evredeki problemler bizlere sorularak dahada genişletilebilir.

22 K. Bu dersten beklentilerim, ergen kimdir? Ne gibi sorunları vardır? Toplum bunları nasıl görüyor? ve değerlendiriyor? Toplu-

mun ergene karşı görev ve sorumlulukları nelerdir? En önemlisi bu dönemdeki bilgilerin problem haline getirilmeden çocuğa benimsetilmesi bir takım bunalımların geçici olduğu kabul ettirilmesi.

21 E. Benim Ergenlik dersinden beklediğim ergenlikle ilgili bütün sorunlara eğilmese bile önemli olan birtakım sorunlara eğilmesi gerekir. Bu sorunlardan biri ergenlik çağına giren çocuğa nasıl yaklaşılmalı, ve nasıl yardımcı olunmalıdır. Bu konunun özellikle incelenmesi gerekir. Çünkü sosyo kültürel açıdan geri kalmış bir ana babanın oğluyum. Onlar bana bu konuda yardımcı olamadılar. Ama benim bu konuda belli bir birikimim olursa kendime ve gelecek kuşaklara ve ilerde aileme yardımcı olabilirim. Bu konuda Ergenlik psikolojisine düşen görev herşeyi olduğu gibi açık-açık anlatmayı görev bilmelidir.

21 K. Ergenlik psikolojisi dersinde: Ergendeki fizyolojik değişikliklerin onun ruhsal yapısı üzerinde nasıl etkili olduğunun; Gerek-sinim duyduğu bilgilerin neler olduğunu ve bu bilgilerin nasıl verilmesi gerektiğinin işlenmesini bekliyorum. Ergenle birlikte toplumun ve ebeveynlerin nasıl eğitilmesi gerektiği de işlenmelidir.

25 E. Konular: Mastürbasyon... Karşı cinsle ilişkiler... Ergenin ana-babasıyla ilişkilerinin nasıl olması gerektiği... Ergeni hayata hazırlama... Ergenin ilgi alanlarına (olumlu) sevk edilmesi... Çocukluktan ergenliğe geçişle beraberinde gelen sorunlar... Toplumun ergene yaklaşımı (özellikle öğretmenlerin)...

21 E. Öğrenmek istediğim konular. Ergenlik döneminin beraberinde getirdiği sorunlar. Ergenlik döneminde oluşan değişiklikler. Bir ergenin ruh hali nasıldır. Ergenlik döneminin cinsellik özelliği. Toplumumuz ergenlik dönemi değişikliklerini nasıl karşılıyor. Bireysel terör ile ergenlik arasında bağlantı kurulabilir mi? Ergenlik bunalımına karşı ne gibi çözümler vardır? Ergenlik döneminde kız erkek ilişkileri nasıldır?

21 E. Beklentilerim: Ana-babaların ergenlik çağına erişmiş çocuklarına cinsel konudaki gerçekçi bilgileri günlük yaşamlarıyla uyumlu bir halde nasıl ve hangi yöntemle verebilecekleri. Meslek hayatımız boyunca ergen ve sorunlarıyla karşılaşacağımıza göre, bu sorunların çözümlenmesinde ergene yardımcı olurken açık ve gerçekçi olma derecemizi neye göre belirleyeceğiz.

21 E. Ergenlik psikolojisi dersinden beklediğimiz bizi toplumda bu konuda rehberlik edebilecek bir düzeye getirmesidir./ Ülke-

mizde cinsiyetle ilgili konuların, sorunların hala değil tartışmak, söz konusu bile edilmediği düşünülecek olursa bu konunun toplumu- muzun önemli bir sorunu teşkil ettiği açıktır. Bu nedenle gerekli alan bilgisini bu derste kazanmalıyız.

20 K. Ergenlik Psikolojisi dersi aşlında şimdiye kadar arkadaş- larımla, çok sınırlı olarak annemle, gizli ya da ayıp olarak belir- lenip konuştuğum yaşamımın bir dönemini bilimsel olarak -doyu- ruculuğu konusunda henüz bir şey söyleyemem- bize verecek düşün- cesindeyim. Benim için doyurucu olması şu konuların üzerinde du- rularak mümkün olacak: Hormonal yapımız. Çocukluktan ergenliğe biz nasıl geçtik, neler biliyorduk? Gerçekte bu geçiş nasıl? Bir kızda cinsel duyguların bastırılmış olması ne gibi sorunlara yol açıyor? Na- sı giderilebilir? İleride kendi çocuğuma ergenlik dönemi hakkında gerekli bilgileri gerçek ve yararlı olacak şekilde neler anlatmalıyım? Eğitimci olarak ergenlere nasıl davranmalıyız?

21 K. Ergenlik psikolojisi dersinde özellikle ergenlerin kız-erkek arkadaşlığına duyduğu gereksinim ve ailelerin buna karşılık tep- kisine değinilmeli. Ergenlerin cinsel sorunlarına ve bunların doğur- duğu psikolojik bunalımlara dikkati çekmeli. Ergenlik çağının bu- nalımı içinde bulunan bir ergenin ailesinden beklentilerine ve ailenin tutumuna değinilmeli. Ergenleri toplumsal suçlara yönelten neden- lere dikkati çekmeli. Ergenlikte kız-erkek arkadaşlığının ne denli gerekli olup olmadığı tartışılmalı.

20 K. Ergenlik döneminin kızlarda 13-14 yaşından 20, 21 ya- şına dek sürdüğünü öğrendim. Ben 20 yaşına geldiğim halde er- genlik dönemine özgü duyguları yoğun bir biçimde yaşıyorum. Bu duygular benim yaşamımın tüm yönlerini etkiliyor ve bu yüzden kendimi hasta bir kişi olarak kabul ediyorum. Çevremdeki ya- kınlarımda böyle olduğumu sürekli irdeliyorlar. Öğrenmek iste- diğim; Ergenliğe özgü duyguların neler olduğu ve bu duyguların olumsuz yönde güçlenmesine neden olan davranışlar nelerdir. Ki- şisi bu duygularından nasıl kurtulabilir. Kendi yaşının gerektirdiği tutum ve davranışları nasıl geliştirebilir.

21 E. Ergenlik psikolojisinden şu anda kendim için bir şey beklemiyorum. Çünkü o dönemi atlattığım inancındayım. Ama ne sıkıntılarla atlattığımı ben bilirim./ Bu derste ergenliğin bü- tün yönleri tanıtılmalıdır. Yurdumuzda ergenin karşılaştığı so- runlar büyük sorunlardan biridir. Ve onlara yardım edecek kimse-

de yok. Her ergenin karşılaştığı **cinsel** sorunlara ağırlık verilmeli. Onlara doğru bilgilerle yol gösterecek bir durum yaratılmalıdır.

21 E. Bireye ergenlikte karşılaşacağı sorunları, ona karşılaşmadan açıklamalıyız. Bu bilgiler okul ve iletişim araçlarıyla verilmelidir. Bize bu konuda başkalarını aydınlatacak şekilde bilgi verilmelidir. Bu konular, bireyin karşılaşacağı **cinsel** sorunlar ve vücudundaki olumlu ve olumsuz **değişmeler** hakkındaki bilgiler.

21 E. Ergenlik psikolojisi, kişinin en **kritik** döneminden söz ettiği ve bu döneme ait **sorunları** saptamak ve **çözüm** yolları aramak bakımından çok önemli bir görevle karşı karşıyadır. Ergenlik psikolojisinden kişinin beklediği ne olmalıdır? Bu soruya bu çağda kişide olan **sorunlar**, **bunalımlar** nelerden kaynaklanmaktadır, bu bunalımlı dönemi iyi biçimde geçirmenin ölçüsü nedir, bunalımın kökeni nedir biçiminde karşılık verilebilir.

22 K. Kişinin ergenlik çağına girdiği andan itibaren davranışlarındaki, düşüncelerindeki **değişiklikler**, kişi ergenlik çağını yaşarken "hissetmedim, nasıl geçtiğini bilmiyorum" dediği zaman neler düşünürüz./ Ergenlik çağında kişiye nasıl **yardımcı** oluruz veya kişiyi ergenlik çağına girmeden mi hazırlamalıyız. Anne, baba ve öğretmene düşen roller nelerdir. Ergenlik çağı kişinin bilinçaltında neler uyandırır.

21 E. Beklentilerim. Bireysel anlamda gençlik: Gençlerin **sorunları**. Gençlerin eğilimleri (normal ölçüsü, normal altı ve üstü). Gençin eşcinsler açısından sorunları. Gençin karşı cinsler açısından sorunları. Toplumsal anlamda gençlik: Genç niçin kendini **grupla** özdeşleştirir Bu özdeşleştirmenin temellendiği esas öge nedir? Gençin bu özdeşleşme ihtiyacı başka bir nesne ya da şeyle karşılanamaz mı? Örneğin Din. Genç kendini yetersiz ve güçsüz hissettiğinde sık sık bu gibi duruma baş vurmaktadır. Esas olan kişiyi psikolojik olarak ayakta tutabilecek **destek** lazımdır. Destek destek olduktan sonra o veya bu anlamda olması değişmez.

22 K. Herkez ergenlik çağı diye bahsediyor. Fakat bu dönemin ne demek olduğu bu dönemde çocuklarda ne gibi **değişiklikler** olduğu bilinmiyor. Öncelikle Ergenlik çağının nitelikleri bu dönemde kız ve erkek çocuklarda ne gibi değişiklikler olur. Bunun öğretilmesi gerekir. Ergenlik çağında en önemli bir etkende **Ana baba** ve **çevrenin** tutumudur. Bu dönemi çocukların sağlıklı bir biçimde atlatabil-

mesi için Ana baba ve çevrenin çocuğa nasıl davranması gerekir. Bunlar özellikle etraflıca anlatılmalıdır. Daha sonra **kız ve erkek arkadaşlığının** nitelikleri daha doğrusu bunun bir tabu değilde doğal bir şey olduğu üzerinde tartışmalar yapılmalı.

22 E. Ergenlerin karşılaştığı **sorunların** ortaya konulması ve bu sorunların **çözüm** yollarının belirtilmesi. Ülkemizde ergenlerin durumu. Yerleşim, ekonomik ve sosyal durumlarına göre **ülkemizde** ergenlerin yaşantısı, sorunları ve karşısında gösterdikleri tepkiler.

22 E. İnsanın en **bunalımlı** dönemi olarak ergenlik dönemini düşünüyorum. Bu dönemin en iyi şekilde atlatılması daha sonraki yaşam için çok önemli. Bu nedenle daha sonraki dönemlerde çocuklarımıza ve öğrencilerimize **yardımcı** olabilmek için, ergenlik dönemine geçiş ve o dönemin duygu ve düşünceleri hakkında bilgi sahibi olmak istiyorum.

20 K. Bence bu dersin içeriği içinde özellikle üzerinde durulması gereken konu **ergenin aileyle olan çatışması** ve bu çatışmanın mümkün olduğunca az olması için ailenin gence nasıl davranması gerektiği ve sağlıklı bir aile-genç ilişkisinin nasıl olması gerektiği konusu.

20 E. Ergenlik döneminde ergenin en fazla yoğun olduğu **duygular, düşünceler, beklentiler, çatışmalar** ve bunların kaynaklandığı nedenler ve de bunları kişiliğin gelişiminde en sağlıklı şekilde **çözümleme** yolları.

21 K. Ergenin fiziksel, duygusal, toplumsal **gelişimi, grup** etkileşimi, ana- babayla, öğretmenleriyle olan **ilişkileri**, hemcinsleri ve karşı cinsle ilişkiler ve karşılaşılan **sorunlar** ile gelişimleri Ergenlik Psikolojisi dersinin kapsamına girmeli.

21 K. Niçin ergenlik psikolojisine ihtiyaç duyuluyor? Ergenlik hakkında bilgiler verilmelidir. Gençlerin **cinsel sorunları** nelerdir ve bu sorunlara ne gibi çözümler sunulmalıdır? Gençlerin **yetişkinlerle sorunlarının** çözümleri nelerdir?

22 E. Özellikle ergenin belirgin özellikleri, davranışlarında meydana gelen **değişikliklerin** ve karşılaşılan problemlerin çözüm yollarını öğrenmek isterim. Bir ergenin **problemine** nasıl yaklaşılır ve **çözüm** yolları nelerdir? Bunu bilmek isterim. Ergen için önemli olan **cinsel** konuları sorunları özellikle bilmek isterim.

21 E. Genelde ergenlik dönemindeki bir bireyin karşılaşması muhtemel olan **sorunları** ve bu sorunların **çözülmesi** konusunda getirilen önerileri bilmek isterim. Bunu öğrenmek isteyişimin nedeni çıkmak üzere olduğum ergenlik döneminde geçirdiğim deneyimleri daha net olarak görebilmek için açıklığa kavuşmasını isteyişim ve eğer ergenlik dönemindekilere hitabeden bir kurumda görev alırsam onların sorunlarına çözüm bulmak isteyişimdir.

20 K. Ergenliğin ne olduğu ve kişide ortaya çıkan **değişiklikler**. Ergenlik dönemindeki **sorunlar**. Bu sorunlar nasıl halledilebilir, halledilmezse ergen açısından neler olur? Ergenlik dönemini kişinin daha önceki yaşamı etkilermi?

21 K. Ergen denilince benim aklıma en **problemli bir çağ** gelmektedir. Bu derste de, kişinin yaşamında önemli rol oynayan ve gelecek yaşantısını önemli ölçüde etkileyen bu döneme ilişkin düşünce, duygu ve davranışların yorumlanması, sorunların bilinmesi ve çözüm yollarının araştırılmasını ve incelenmesini bekliyorum.

20 K. Ergenlik Psikolojisi ergeni **sorunlarıyla** beraber inceleyerek, bu dönemde ergenin içinde bulunduğu **gelişim özelliklerini** ele almalıdır. Ergeni **toplum** içinde ele alarak incelemelidir.

23 E. Bu dönemin **fizyolojik** özelliklerinden kaynaklanan **psikolojik** durum. **Cinsiyetin** belirginleşmesinin karşı cins üzerinde nasıl bir tepki açığa çıkardığı. Ergen ile **ailesi** arasındaki sosyal ilişkiler ve bunların doğurduğu psikolojik sorunlar. Kendi **cinsine özgü kişilik** özelliklerini kazanamamanın psikolojik neden ve çözümleri.

2 E. Bu çağ insanın başlıca **sorunları**, **davranışları**, **ihtiyaçları** nelerdir. Ergenlikte **cinsiyet** farklılığı var mıdır. Ergenliğe **çevre** şartları etki eder mi? Bu çağda **bunalıma** düşen çocukların nasıl bir yöntemle problemlerinin çözüleceğini öğrenmek isterim.

19 K. Bir ergenin **sorunları** nelerdir? Bedensel ve ruhsal sorunları, ihtiyaçları vb. Ergenin topluma **uyumunu** sağlamak, ona kişiliğini kazandırabilmek için neler yapabiliriz? Ergenin karşı cinsle olan sorunları nelerdir, bunların ortadan kalkması nasıl sağlanır? Bir ergenin **kuşaklar çatışmasından** ve toplumsal sorunlardan **bunalıma** düşmeden çıkması nasıl sağlanabilir? Ergenin yaşamının en hassas olan bu döneminden güçlü ve mutlu çıkabilmesi için ona nasıl **yardım** edebiliriz?

20 K. Ergenlik dönemine ilişkin **gelişim** özelliklerine yer verilmesi gerekir. Bu dönemin yarattığı **sorunlara** değinilmesi gerekir. Bu dönemin **cinsiyete göre** özelliklerinin belirtilmesi gerekir. Bu dönemin iyi bir şekilde atlatılabilmesi için ana-babalara ve gençlere yol gösterici, **rehber** ilkelerin ana hatları ile verilmesi gerekir.

20 E. Ergenlik **sorunları**, **çözümleri** ve **nedenleri** hakkında bilgi. **Ana babanın** ergenin sorunlarına eğilme tarzlarındaki yanlış tutumların belirlenmesi. **Doğrularının** ortaya konması. **Kişilik ve çevrenin** ergenin problemlerini ne ölçüde etkilediği. **Toplumsal tutumlar** ve ergenlik çatışması. **Politik aşırılığın** ergenlerde niye daha fazla görüldüğünü öğrenmek isterim.

21 K. Ergenin özellikleri nelerdir? Ergenin **bunalmaları** ve bunun sosyo-ekonomik nedenleri, farklı toplumsal sınıflarda ergen. Farklı **toplumsal yapılarda** ergenin sorunları.

20 K. Bu alanda öğrenmek istediğim konular, ergenlik çağındaki psikolojik durumun ileriki çağlarda ne gibi olumlu ya da olumsuz etkiler yaptığı ve bu dönemde **psikolojik durumu** etkileyen iç, dış ve sosyal etkenler nelerdir. hangisi daha çok önem taşır?

22 E. Ben ergenliği insanın **sorunlarının** en yoğun olduğu dönem olarak düşünüyorum. Bu dönemin ortaya çıkardığı sorunların analiz ve sentezini doğal olarak Ergenlik Psikolojisi dersinden beklerim. Bunların başında, **cinsiyetle ilgili durumlar** geliyor. Örneğin, mastürbasyon, eşcinsellik duygularının nedenleri vs. Ayrıca ergenin ailesine karşı **tavırlarının** nedenlerini, özellikle babaya karşı duyulan **nefretin** sebeplerini öğrenmek istiyorum.

21 E. Bu derse özellikle ergenlerin **cinsel konulardaki** her türlü sorunlarını (fiziksel gelişim, mastürbasyon, karşı cinsi anlama, cinsel hastalıklar ve temizlik, sağlık vs.) içermelidir. Bu sorunlar tek tek tartışılıp ele alınmalı ve bu sorunların **çözüm yolları** aranmalıdır. **Cinsel korkular** (bunlar bilgisizlikten doğabilir) ve bu korkuların kaynakları, türleri tespit edilmeli çareler önerilmelidir. Ayrıca cinsel konularda sorunları olan veya cinsel konuları öğrenmek isteyen ergenlere nasıl yaklaşılmalı? Derste bunların açıkça tartışılarak ve sınıfta örnekler getirilerek işlenmelidir.

21 E. Ergenlik psikolojisi dersinde, kişinin 19-21 yaşları arasındaki tüm duygusal, sosyal, fiziksel gelişmeden doğan **sorunları** ele alınmalıdır. Yine ergenin hemcins ve karşı cinsleriyle **arkadaşlık**

konusu ve **cinsel** konularda etraflıca bilgi verilmelidir. Yine kişi bu yaş sınırları içinde evlendiğinden (kısmen), **eş seçimi ve evlilik** hakkında da bilgilerin verilmesinin uygun olacağı kanısındayım.

20 K. Ergenliğin başlangıcından başlayarak kız ve erkeklerdeki **fiziksel** değişiklikler. Ergenin **ruhsal bunalımları** ve bunlara yaklaşımın nasıl olacağı. Ailenin ve okulun ergene yaklaşımı nasıl olmalıdır. Ergenin **cinsel sorunları** ve bu konuda bilmesi gerekenlere genel bir yaklaşım. Ergenin bu dönemi olumlu bir biçimde atlatabilmesi için onu yönlendirebileceğimiz uğraşlar, bu uğraşların ona olabilecek katkıları.

21 K. Bu derste öğrenmek istediğim konulardan birisi, ergenlik çağına gelmiş kişilerin çevreleriyle olan **ilişkileri** ve bu ilişkilerin olumlu veya olumsuz olmasındaki nedenlerden önemlileridir. Yani ergen çocuğun **ana ve babası** ile olan ilişkilerindeki sorunlar, **arkadaş**, dost çevre ve **kardeşleriyle** ilişkilerinde üzerinde önemle durulması gereken konulardır. Hepimizin geçirdiği bu devredeki olumsuz yaşantılar ileriki yaşlarda büyük sorun olmaktadır.

22. K. Ergenlik psikolojisindeki görülmesi gereken konular bence şöyledir. Ergenliğin kapsamlı bir şekilde açıklanması. Ergenlik döneminde oluşan fizyolojik ve duygusal **değişikliklerin** neler olduğu. Bu değişikliklerin oluşması sırasında meydana gelebilecek sorunlar ve duygusal problemler ve bu durumlar karşısında nasıl davranılacağı. Bir çocuğun ergenlik döneminde **ailesinin** nasıl bir tutum içerisinde olması gerektiğidir.

22 E. Genellikle bazı yaşlı (ihtiyar) erkeklerin küçük kız veya oğlan çocuklarına karşı **cinsi** bazı yaklaşımlarda bulunması nasıl açıklanabilir?

21 K. Çocuğun ergenlik çağına ulaşması ile birlikte onda olan duygusal ve biyolojik **değişiklikler** nelerdir? Bu çağı yaşayan bireyin **çevreden** beklentileri ve çevreye karşı davranışları nasıldır. Ergenlik çağında **anne baba** çocuğa nasıl davranmalıdırki çocuk bu çağı bunalımsız atlatılsın? Ergenlik çağındaki olumsuz tutumlar davranışlar yaşantılar çocuk üzerinde **ileriki** yıllardada iz bırakacak ne gibi durumlar yaratır.

20 K. Ergenlik psikolojisi alanında üzerinde en çok durulması gereken konu **gençlerle yaşlılar** arasındaki ilişkiler olmalıdır. Toplumlar devamlı bir gelişme ve değişme içinde olduklarından gençler-

le yaşlılar arasında birtakım **çatışmalar** çıkmakta, bu durum tüm topluma yansımaktadır. Çocukluktan yeni çıkan gencin ergenlikte nelerle karşılaşacağı, sorumluluklarının işlenmesini istiyorum.

23 E. Gelişme çağını tamamlamış olan ergenlerin öğrenmesi gerekli konular bence şöylece sıralana bilir. Ergen **cinsler arasındaki ilişkiler** nasıl yapılmalıki daha verimli olabilir. Yani kopukluğu ortadan kaldıra bilir? Ergenlerin kendilerinden geriden gelen genç nesiller nasıl olsunki aradaki kopukluğa kapata bilirler. Ergenlik çağına gelen kişilerde görünen ve bihassa yeni ergenliğe erişmekte olan kişilerde ortaya çıkan **bunalımlara** nasıl bir çözüm getirile bilir.

24 E. Ergenlik dönemindeki **cinsel** gelişmeler ve bu gelişmelerin davranışlar üzerinde olumlu yada olumsuz ne gibi etkiler yaptıklarını. Ergenlik döneminde ne gibi problemlerle karşılaşılabilceği ve bunların çözülmesinde takip edilecek yollar.

21 E. Her iki cinsinde ergenliğe girerken düştükleri **bunalımlar** nelerdir? Bu devrede, kişilerin duygusal alemleri dahamı ağır basar? Yada şöyle sorayım, bu dönemde **aşkmı** daha önemlidir kişiler için, yoksa **seksmi**? Ergenlikte kişi **aile** ilişkilerinde durum nasıl? Kişi birtakım prensiplerine bu dönemde sahip olur.

22 E. Ergenlik çağındaki **kadın-erkek ilişkileri** nasıl olmalıdır. Her yönü ile incelenmesi; ruhi bunalımların sebeplerini ve giderilmelerini. **Cinsiyet** durumlarının normal gelişmeleri...

25 E. Ergenin **aile** içerisindeki davranışlarını etkileyen etmenler ve **Erkek-kadın** ilişkisinin ciddi bir arkadaşlığa dönüşümü ve aradaki iletişimin sağlıklı oluşu nasıl olanaklıdır. Ergenin **arkadaş** edinmedeki yanlış tutumları.

22 E. Ergenlik dönemindeki **cinsel** gelişmeler ve bu gelişmelerin davranış üzerindeki etkileri. Ergenlik döneminde karşılaşılan **sorunlar** ve **çözüm** yolları. Ergenlik dönemindeki psikolojik, sosya!, zihinsel, fizyolojik ve **cinsel gelişim** ayrıntılara inilerek öğretilmeli.

20 E. Ergenlik çağı insan yaşamının en **çelişkili** dönemidir. Buna göre bu çağı en olumlu biçimde geçiren kişi ilerki yaşamında olumlu davranışlar içinde görülür. Bu dönemde kişi en çok **cinsel** alanda etkin olma çabasıdır. Öncelikle cinsiyetin tanımı, cinsel tutumlar. Çocukluk yaşantısı ve çevrenin cinsel fonksiyonlar üzerindeki etkileri öğrenilmelidir. **Bunalımlar ,sapıklıklar, toplum anlayışı** gibi konular önemlidir.

20 E. Ergenlik döneminin tipik özellikleri: Fizyolojik gelişmeler, duygusal, cinsel gelişmeler, sosyal ilişkiler. Ergenlik dönemindeki çeşitli **bunalımlar** ve kaynakları. Bu dönemdeki **uyum bozuklukları**: Suç işleme eğilimleri, saldırganlık, uyuşturucu maddeler ve kötü alışkanlıklar, anarşik olaylara katılma.

23 E. Ergenlik psikolojisi alanında öğrenmek istediğim konulardan en önemlisi ergenlik çağında kişi **karşıt cinsleri** arzulamasının en şiddetli yanı olmaktadır. Bazı toplum yada yasal kurallar olmasa (bazen onlarda çığnenmektedir) rahatlıkla zaman ve mekan tanınmadan birleşme sağlanır. Fakat çok acemice bir durum olmaktadır. **Cinsel** yani sexin o yaşa kadar tam teferruatı ile öğretilme olanağı yokmudur. İkinci bir mesele toplum ve yasal kurallar olduğu için kişi başka yollarla doyum sağlamaya gitmektedir. **Mastürbasyon** bunun ne derece sakıncalı olduğu ve diğer doyum yollarının tanıtılması gerekir bu olanağı ergenlik psikolojisi sağlarmı.

20. K. Bu alanda öğreneceğimiz şeyler benim için pek yeni ve değişik olmayacak zannediyorum. Öğrenmek istediğim ise, çocuk yaşta oluşan problemlerin kişinin ergenliğinde ne gibi durumlar yaratacağı, **çocukken** yaşadığı problem durumların onu ileride nasıl etkileyeceği konusudur.

21 K. Ergenlik Psikolojisi dersinde, çocuğun (ergen) **bunalımları**, **anne-baba** ve **çevrenin** kişi üzerindeki etkileri, olumsuz ana-baba tutumlarının ileriki yıllarda çocuk üzerindeki etkileri, **kardeşler** arası ilişkiler, **arkadaşlıklar**, Ergen'in tutum ve ilgileri, ergenlik döneminde çocuğa **yardımcı** olabilecek yapıcı tavırlar ne olmalıdır? Katı toplum kuralları, gelenek ve göreneklerin ergenlik döneminde kişiye etkileri...

19 K. Ergenlik dönemi nasıl bir dönemdir, kişi **bunalımlara** niçin özellikle bu dönemde düşmektedir? Gazete ve bazı mecmualarda yayınlanan fotoğraf ve yazıların ergenlerin üzerindeki tesiri nedir, olumlu veya olumsuzsa niçin? Bilhassa kızların bu dönemde **erkeklerle arkadaşlığı** iyi gözle görülmemekte. Gerçektende bu devrede birbirine karşı olan **cinslerin alakaları** biraz fazla oluyor. Böyle olunca anne-baba ve çevre bunu pekte hoş karşılamıyorlar veya karşılayamıyorlar. Acaba burada anne-babamı ergenmi haklı olan... Neler yapılabilir, gerekli olan şeyler nelerdir? Bunları öğrenmek istiyorum.

20 E. Çocukluktan kurtulup yavaş yavaş cinsiyetinin şuuruna varmayla ergenlik dönemine varmayla birlikte kişinin bu yeni gelişim durumuna adapte olmasını kolaylaştıracak bilgiler öğrenmek. İleriki hayatına temel teşkil edecek ana meseleleri çözmeye başarılı olabilmesi için kişi ergenlik dönemini nasıl atlatmalıdır? Ergenlik döneminde kendini gösteren zorunlu arzuları toplumun kurallarıyla çatışmadadır (özellikle bizim toplumumuzda) Bu da gençliği bunalıma itmektedir. Eskiden gençlerin erken evlenmeleri sebebiyle bu sorunun çözümü nispeten sağlanmış oluyordu. Şimdi bu önemli meseleyi nasıl halletmeliyiz?

22 K. Bir ergenin davranış nedenleri nelerden kaynaklanıyor ve bunalıma dönüşüyor, bu devrede ona en iyi nasıl yardımcı olunur ve en önemlisi onun seks bunalımına nasıl yardım edilebilir. Bunları soyut olmayan bir şekilde öğrenmek isterim.

*
**

DERSİN İŞLENMESİ

Dersin işlenmesi konusunda getirilen öneriler şunlar: Tartışmak, somut örnekler getirmek, kuramsal olmamak, toplum yapısını-kültürel özellikleri dikkate almak, ülkemiz gençliği açısından bakmak, sorunlara eğilmek, herşeyi açık açık anlatmak, vb.

Öğrencilerin bu dilekleri aslında her ders için düşünülebilecek şeyler. Tartışmaya, soru sormaya kapalı bir eğitim düzenine yöneltilmiş eleştiriler de sayabiliriz bunları. Ancak tartışma cesaretsizliğinin, soru sorma çekingenliğinin dersler sırasında sürüp gittiği, geleneksel eğitim alışkanlıklarının kırılmadığı da gözlemlenmekte. Derslerde tartışma eğiliminin sadece konuları toplumsal düzeyde ele alma yönünde su yüzüne çıktığı, bireysel düzeyde ise suskunluğa dönüştüğü görülmektedir. Genel yargılarda bulunmak, toplumsal-kültürel düzeylerde konuşmak öğrencilere her zaman daha çekici geimektedir. Bunun sonucu olarak kimse bireysel örnekler getirmeyi istememekte (sadece bir öğrenci "problemler bizlere sorularak getirilebilir" diye yazmıştır), genel anlatımlar tercih edilmektedir. Oysa yukarıda yazılanlarda dolaylı da olsa bireyselliklerin ne kadar ortada olduğu görülmektedir. Özetle, toplumsal görünümde içinde de olsa bu derste bireysel sorunlara çözüm arandığı söylenebilir.

DERSİN KONUSU

Derste ele alınması istenen konular —öğrencilerin kendi anlamlarıyla— şöyle sıralanabilir:

1. Ergenin bedensel gelişimi: Biyolojik, fizyolojik, fiziksel, anatomik, hormonal gelişimler, değişimler.
2. Ergenin duygusal gelişimi:
 - a) Biyolojik gelişimin psikolojik sonuçları, etkileri.
 - b) Ruhsal bunalımlar, sorunlar, korkular.
 - c) Çocukluktan ergenliğe geçişin sorunları. Ergenlikten yetişkinliğe geçişin sorunları.
 - d) Çocukluk dönemi sorunlarının ergenliğe etkileri. Ergenlik dönemi sorunlarının yetişkinliğe etkileri.
3. Ergenin cinsel gelişimi :
 - a) Cinsel gelişimin davranışa etkileri.
 - b) Kendi cinsine özgü kişilik özelliklerini kazanma (cinsel kimlik). Cinsler arası farklılık. Normal cinsel gelişim.
 - c) Karşı cinsle ilişkiler. Cinsel ilgi. Karşı cinsi anlama. Cinsel korkular. Cinsel duyguları, arzuları bastırmanın sonuçları. Cinsel sorunların doğurduğu bunalımlar.
 - d) Cinsel davranışlar: Mastürbasyon, eşcinsellik, cinsel sapıklıklar, cinsel hastalıklar.
 - e) Eş seçimi ve evlilik.
4. Ergenin toplumsal gelişimi :
 - a) Toplumsal çevrenin ergene etkileri. Toplumsal kuralların ve geleneklerin baskısı. Yetişkinlerin ergen karşısındaki tutumları. Ergenin aileyle çatışmaları. Kuşaklararası çatışmalar. Toplumun ergenin sorunlarını nasıl gördüğü ve değerlendirdiği. Farklı toplumsal sınıflarda ergen.
 - b) Ana-babaların ergenin karşı cinsle ilişkilerine tepkisi.
 - c) Grup etkileşimi, grupla özdeşleşme. Arkadaş edinmede sorunlar. Kardeşlerle ilişkiler.
 - d) Ergenlik ve bireysel terör (saldırganlık). Ergenleri toplumsal suçlara yönelten nedenler. Ergenlerde siyasal aşırılığın nedenleri. Ergenin topluma uyumu.

ERGENLİK TANIMI

Öğrencilerin yukarıda aktardığımız yazılarının hemen hepsinde “sorunlar” ve “bunalımlar” sözcüklerinin kullanılmış olması ergenliğin bir sorunlar ve bunalımlar dönemi olarak algılandığını göstermektedir. Nitekim bunu açıkça dile getiren cümlelere de rastlanmaktadır:

“İnsanlığın en bunalımlı dönemi olarak ergenlik dönemini düşünüyorum” (22 E).

“Ergen denilince benim aklıma en problemlı bir çağ gelmektedir” (21 K).

“Ben ergenliği insanın sorunlarının en yoğun olduğu dönem olarak düşünüyorum” (22 E).

“Ergenlik çağı insan yaşamının en çelişkili dönemidir” (20 E).

“Hepimizin önemli birçok problemlerinin bulunduğu bu yaşam dilimi...” (21 E).

“Ergenlik döneminin beraberinde getirdiği sorunlar...” (21 E).

“Ergenin yaşamının en hassas olan bu dönemi...” (19 K).

“Ergenlik kişinin en kritik dönemi...” (21 E).

“Bizler yaşamımızın en önemli çağını atlatırken...” (20 K).

“Her iki cinsin de ergenliğe girerken düştikleri bunalımlar...” (21 E).

“Kişi bunalımlara niçin özellikle bu dönemde düşmektedir?” (19 K).

“Bu bunalımlı dönemi iyi biçimde geçirmek...” (21 E).

“Ergenlik bunalımı...” (21 E).

Böylece ergenliğin bir bunalımlar ve sorunlar dönemi olarak tanımlandığı, hatta ergenlik kavramıyla bunalım kavramının özdeşleştirildiği görülmektedir. Şu halde ergenliğin bir sorunlar ve bunalımlar dönemi olarak algılanmasına yol açan sorunların neler olduğunu sormamız gerekiyor.

ERGENLİK DÖNEMİNİN SORUNLARI

1. Biyolojik gelişimin yarattığı sorunlar.
2. Duygusal sorunlar: Korkular, Babaya karşı nefret. Cinsel duygular.

3. Karşı cinsle ilişkiler: Kız-erkek arkadaşlığı, çevrenin ergenlerin arkadaşlıklarına tepkileri, geleneksel tutumlar.
4. Ailenin, anababanın, yetişkinin ergen karşısındaki tutumları; yetişkinlerin anlayışsızlığı; kuşakların ilişkisi ve çatışmaları.
5. Cinsel sorunlar: Cinsel duygular, arzular; cinsel kimlik; mastürbasyon, eşcinsellik, sapıklık, aşk ve seks; yetişkinlerin ergenin cinseliği karşısındaki tutumları; cinsel eğitim gereksinmesi.
6. Toplumsal uyum sorunları: Terör, anarşi, siyasal aşırılık; sorunların toplumsal-kültürel-ekonomik nedenleri; katı toplumsal kurallar ve gelenekler.

Bu sorunlar içinde hangisinin daha önemli sayıldığı da araştırılabilir. En çok belirtilen sorunları saydığımızda ortaya çıkan tablo şöyle: Kuşaklararası ilişki sorunları başta geliyor, bunu karşı cinsle arkadaşlık sorunu izliyor, cinselliğe ilişkin sorunlar buna ekleniyor. Şu halde ergenlik döneminin en önemli sorun alanının yetişkinlerle ilişkiler alanı olduğunu, diğer bütün sorunların bununla ilişkili sayıldığını söyleyebiliriz.

Ergenliğin sorunlar dönemi olarak yaşanması ve tanımlanması bu sorunlara çözümler istemeye yol açmaktadır kuşkusuz. Bazı öğrenciler kendi ergenliklerini geride kalmış sayarak (bunda bir "yitirilmiş yıllar" burukluğunu sezmemek olanaksız), yeni kuşaklara, çocuklarına, öğrencilerine yardımcı olabilmeyi umuyorlar; bazıları ergenliği hâlâ yaşadığını hissederek yardım ve rehberlik istiyor; çoğu ailenin, yetişkinin, tüm toplumun ergenlik sorunları konusunda eğitilmesini, yanlış tutumların düzeltilmesini diliyor.

EGİTİM VE REHBERLİK

Sorun ve bunalım sözcükleri kadar sıklıkla kullanılan bir diğer sözcük de "çözüm" sözcüğü. Öğrencilerin ergenlik dönemi sorunları karşısında kendilerinin ve yetişkinlerin eğitilmesini bekledikleri konular şunlar:

1. Ergenlik döneminin biyolojik, psikolojik, toplumsal özellikleri konusunda eğitilmek, hazırlanmak.
2. Çocukluktan ergenliğe, ergenlikten yetişkinliğe geçiş sorunlarını çözmek, ergeni yaşama hazırlamak.

ERGENLİK PSİKOLOJİSİ ÖĞRETİMİ VE ÖĞRENCİLER

3. Toplumun ergene karşı görev ve sorumluluklarını belirlemek; ergenin anababasıyla ve yetişkinlerle ilişkilerini etkileyen sorunlara çözümler getirmek.
4. Karşı cinsle ilişkileri belirleyen kuralları değişen toplumsal koşullara göre yeniden düzenlemek, karşı cinsle arkadaşlık olanaklarını artırmak.
5. Cinsel eğitim.

SONUÇ

Sorumuza verdikleri cevaplarda öğrencilerin kendi ergenlik deneyimlerinin etkisi altında oldukları açıkça görülmektedir. Ancak bununla kalmayarak gözlem ve değerlendirmelerini tüm gençlik için yaygınlaştırma eğilimindedir. Kendi ergen geçmişini değerlendirme eğilimi kadar, toplumun (anababaların, eğitimcilerin, yetişkin kuşağın) gençler karşısındaki genel tutumunu da yargılama istegindedir. Toplumun gençliğin sağlıklı gelişimi için neler yapması gerektiği sorunu düşüncelerinin odak noktasını oluşturuyor. Bu noktada genellikle kendi bireysel geçmişleri için karamsar, ama gelecek kuşaklar için görece daha iyimser oldukları söylenebilir. Ergenlik sorunlarının çözümünde çocukluk döneminden başlamanın ve kişiyi ergenliğe hazırlamanın önemini de dile getiriyorlar; böylece ortaya çıkabilecek sorunların bunalıma düşmeden çözülebileceği inancındalar. Yaşamın onlar için bu en önemli dönemini, yetişkinler toplumunun koyduğu kurallara göre değil de kendi gelişim özelliklerine uygun biçimde yaşama isteği özellikle vurgulanmaktadır.